

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет психології і соціальної роботи

(повне найменування інституту/факультету)

кафедра соціальної допомоги та практичної психології

(повна назва кафедри)

Д и п л о м н а р о б о т а

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

на тему: «Аналіз мотиваційних тенденцій у працівників судоремонтного підприємства»

«Analysis of motivational tendencies for the workers of ship-repair enterprise»

Виконала: студентка **заочної** форми навчання
спеціальності 053 Психологія

Гаудіч Поліна Віталіївна
(ППП)

Керівник д.біол.н., проф. Псядло Е.М.

Рецензент к.істор.н., доц. Піщевська Е.В.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ 5 від 22 листопада 2018 р.

Завідувач кафедри

Псядло Е.М.
(підпис)

Захищено на засіданні ЕК № _____

протокол № ____ від _____ 2018
р.

Оцінка _____ / _____ / _____
(за національною шкалою, шкалою ECTS,
бали)

Голова ЕК

(підпис) Якупов В.А.

Одеса - 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. МОТИВАЦІЙНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ	
1.1. Спрямованість особистості як деяка стійка її тенденція.....	6
1.1.1 Мотиваційна сфера особистості	6
1.1.2 Спрямованість особистості	7
1.1.3 Мотивована поведінка як характеристика особистості	11
1.2 Мотиваційна структура особистості	14
1.2.1 Загальна і творча активність особистості	14
1.2.2 Прагнення до спілкування	16
1.2.3 Ділова і загальножиттєва спрямованість особистості	21
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. МОТИВАЦІЯ ДОСЯГНЕННЯ В СТРУКТУРІ ОСОБИСТОСТІ	
2.1 Феномен мотивації	24
2.2 Поняття успіху	30
2.3 Мотивації досягнення та особистість.....	32
Висновки до розділу 2	43
РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ У СПІВРОБІТНИКІВ СУДНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА	
3.1 Задачі, процедура та методи емпіричної частини дослідження.....	45
3.2 Результати проведення анкетного опитування	49
3.3 Результати аналізу отриманих даних	57
3.3.1 Результати дисперсійного аналізу даних	57
3.3.2 Результати регресійного аналізу даних	65
3.3.3 Результати факторного аналізу даних.....	66
Висновки до розділу 3	69
ВИСНОВОК	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	74
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Проблема мотивації та мотивів поведінки і діяльності - одна із стрижневих у психології. Б.Ф. Ломов, наприклад, зазначає, що в психологічних дослідженнях діяльності питанням мотивації і цілепокладання належить провідна роль. «Складність тут полягає в тому, - пише він, - що в мотивах і цілях найбільш виразно проявляється системний характер психічного; вони виступають як інтегральні форми психічного відображення. Звідки беруться і як виникають мотиви і цілі індивідуальної діяльності? Що вони собою являють? Розробка цих питань має величезне значення не тільки для розвитку теорії психології, але і для вирішення багатьох практичних завдань».

Не дивно, що мотивації та мотивам присвячена велика кількість монографій як вітчизняних (В.Г. Асєєв, В.К. Вілюнас, О. М. Леонтьєв, В.С. Мерлін, Д.Н. Узнадзе, П.М. Якобсон), так і зарубіжних авторів (Дж. Аткінсон, Г. Холл, К. Мадсен, А. Маслоу, Х. Хекхаузен та ін.).

Велика кількість літератури з проблеми мотивації та мотивів супроводжується також різноманітним точок зору на їх природу, що змушує деяких психологів впадати в зайвий песимізм і говорити про практичну нерозв'язність проблеми. Загальним недоліком існуючих точок зору і теорій є відсутність системного підходу до розгляду процесу мотивації, внаслідок чого будь-який фактор, що впливає на виникнення спонукання та прийняття рішення, оголошується мотивом.

Одним з найважливіших питань мотивації діяльності людини є причинне пояснення її вчинків. Один з напрямків у вирішенні даного питання пов'язаний зі спробою зрозуміти, яким чином людина мотивується в діяльності, спрямованій на досягнення успіхів, і як вона реагує на невдачі, які її спіткають. Факти, отримані в психології, говорять про те, що мотивації досягнення успіху і уникнення невдачі є важливими і відносно незалежними видами людської мотивації.

Сьогодні стратегії і прийоми досягнення успіху на будь-якому рівні бізнесу і в будь-якій області життєдіяльності стають більш широкодоступними і множаться з більшою швидкістю, ніж будь-коли раніше в людській історії. І ми всі можемо скористатися ними, осягаючи їх і впроваджуючи в своє власне життя.

Але найголовнішою проблемою для абсолютного числа людей, які бажають стати успішними, є проблема почати діяти, почати робити щось прямо зараз після того, як вони прочитали або вивчили навчальний матеріал. Але неможливо стати успішним відразу за один місяць і навіть рік. Успіх - це поступальний рух вперед, розвиток і саморозвиток, досягнення поставлених цілей, постановка нових цілей і так далі.

У психології створена і детально розроблена теорія мотивації досягнення успіху, уникнення невдачі. Засновниками цієї теорії вважаються Д. Макклелланд, Д. Аткинсон, Х. Хекхаузен.

Дана дипломна робота спрямована на розкриття фактора прагнення людини до успіху як мотиваційної тенденції на суднобудівному підприємстві. Також буде проаналізована анкета на тему «Успіх» і проаналізовано взаємозв'язок між потребами досягнення успіху і мотиваційною структурою особистості. Даний аналіз буде проводитися між робітниками підприємства і керуючим складом.

Предмет дослідження - мотивація до успіху робітників і менеджерів на суднобудівному підприємстві.

Об'єкт дослідження - мотиваційна сфера особистості працівників суднобудівного підприємства.

Мета роботи - дослідити особливості мотиваційних тенденцій у мотиваційній сфері співробітників суднобудівного підприємства та їх структурні відмінності у робітників і менеджерів підприємства.

Завдання нашого дослідження:

1. Аналіз науково-психологічної літератури з проблем мотивації особистості;
2. Розгляд успіху як психологічної проблеми;
3. Аналіз уявлень про успіх у співробітників суднобудівного підприємства;
4. Емпіричне вивчення мотивації досягнення успіху, діагностика мотиваційної структури особистості працівників суднобудівного підприємства.

Методами дослідження виступали: теоретичний аналіз літератури, опитування, тестування, статистичний аналіз.

Робота проводилася з групою робітників і менеджерів суднобудівного підприємства.

Практичне значення роботи полягає в тому, що аналіз мотиваційної спрямованості працівників суднобудівного підприємства допоможе кадровій службі заводу визначити стратегію взаємовідносин із співробітниками і розробити план щодо вдосконалення практичної діяльності на робочому місці.

благополуччя) управлінці заявляли в анкетному опитуванні, зв'язавши матеріальне благополуччя з успіхом.

ВИСНОВОК

Сьогодні стратегії і прийоми досягнення успіху на будь-якому рівні бізнесу і в будь-якій області життєдіяльності стають більш широкодоступними і множаться з більшою швидкістю, ніж будь-коли раніше в людській історії. І ми всі можемо скористатися ними, осягаючи їх і впроваджуючи в своє власне життя.

Велика кількість літератури з проблеми мотивації і мотивів супроводжується і різноманіттям точок зору на їх природу, що змушує деяких психологів впадати в зайвий песимізм і говорити про практичну нерозв'язність проблеми. Загальним недоліком існуючих точок зору і теорій є відсутність системного підходу до розгляду процесу мотивації, внаслідок чого будь-який фактор, що впливає на виникнення спонукання та прийняття рішення, оголошується мотивом.

Не дивно, що мотивації і мотивам присвячена велика кількість монографій як вітчизняних (В.Г. Асєєв, В.К. Вілюнас, О.М. Леонтьєв, В.С. Мерлін, Д.Н. Узнадзе, П.М. Якобсон), так і зарубіжних авторів (Дж. Аткінсон, Г. Холл, К. Мадсен, А. Маслоу, Х. Хекхаузен та ін.).

Одним з найважливіших питань мотивації діяльності людини є причинне пояснення її вчинків. Один з напрямків у вирішенні даного питання пов'язаний зі спробою зрозуміти, яким чином людина мотивується в діяльності, спрямованої на досягнення успіхів, і як вона реагує на власні невдачі. Факти, отримані в психології, говорять про те, що мотивації досягнення успіху і уникнення невдачі є важливими і відносно незалежними видами людської мотивації.

У психології створена і детально розроблена теорія мотивації досягнення успіху, уникнення невдачі. Засновниками цієї теорії вважаються Д. Макклелланд, Д. Аткинсон, Х. Хекхаузен .

Дана дипломна робота спрямована на розкриття особливостей мотиваційних тенденцій у мотиваційній сфері співробітників суднобудівного підприємства та їх структурні відмінності у робітників і менеджерів підприємства. Також була проаналізована анкета на тему «Успіх» і взаємозв'язок між потребами досягнення успіху і мотиваційною структурою особистості.

Для дослідження визначення значущості успіху між групами менеджерів і робітників, а також виявлення мотиваційної спрямованості були використані наступні методи: дисперсійний аналіз даних, перевірка достовірності відмінностей з використанням критерію Фішера, регресійний аналіз даних, факторний аналіз даних.

Проаналізувавши результати, які отримані в групі робочих спеціальностей і в групі менеджерів, можна стверджувати, що все-таки поняття «успіху» для цих випробовуваних мають близькі критерії - і ті, і інші вважають, що, в першу чергу, - це матеріальне благополуччя.

Як і у робітників, так і у менеджерів переважає мотивація на уникнення невдач - це активність, пов'язана з потребою уникнути зриву, осуду, покарання, невдачі - такі люди, починаючи справу, заздалегідь бояться невдачі; думають про шляхи її уникнення.

Для всіх учасників експерименту виявлена достовірна закономірність впливу наявності творчої активності в мотиваційній структурі особистості на прагнення особистості до успіху. Мабуть, висока мотивація на творчу і соціальну активність у робочих і менеджерів свідчить про високий інтелектуальний, моральний і етичний рівні розвитку. Люди, що мають різний статус і обов'язки на роботі, прагнуть бути активними особистостями в творчості і соціумі.

У піддослідних робочої спеціалізації переважає загальножиттєва спрямованість.

Мотиваційні тенденції за категорією «Загальножиттєва спрямованість» також відрізняються у чоловіків і жінок. Причому, як видно з показників, у чоловіків вони вище.

До даної категорії відносяться комфорт, соціальний статус, життєзабезпечення, спілкування. Що ж стосується причин, які впливають на більш високу мотивацію за цими критеріями у чоловіків, ніж у жінок, то можна стверджувати, що все-таки чоловіки бачать себе більш відповідальними за забезпечення оптимальних умов для життя собі, своїй сім'ї. Тому їх більше цікавить, який соціальний статус вони займають, як до них ставляться оточуючі, яку вигоду вони можуть отримати зі спілкування, як зробити життєзабезпечення більш комфортним.

Для співробітників СРЗ робочих спеціальностей виявлена достовірна закономірність впливу мотивації до спілкування на прагнення особистості до успіху.

Для співробітників СРЗ робочих спеціальностей виявлена достовірна закономірність впливу мотивації до спілкування на прагнення особистості до успіху.

Особливу увагу слід звернути на категорію «соціальний статус». Для чоловіків соціальний статус має величезне значення. Адже, чим він вищий, тим більш високе думка складається про цю людину у оточуючих і дає їй більше можливостей для здійснення певних вчинків, тобто позитивно мотивує її.

Прагнення до певного соціального статусу і для управлінців так само становить не фактор життєвої спрямованості, а входить в робочу спрямованість, хоча в анкетному опитуванні вони про це не повідомляли. Цікаво, що фактор життєзабезпечення визначає не тільки життєву спрямованість, але і робочу спрямованість. Про це (матеріальне благополуччя) управлінці заявляли в анкетному опитуванні, зв'язавши матеріальне благополуччя з успіхом.

Даний взаємозв'язок визначається стереотипним ланцюжком, що склався в менталітеті радянських людей. Я маю на увазі, що чим вище

заробітна плата, тим успішніше людина. Хоча, дане поняття не зводиться тільки до грошей.

Практичне значення роботи полягає в тому, що аналіз мотиваційної спрямованості працівників суднобудівного підприємства допоможе кадровій службі заводу визначити стратегію взаємин з співробітниками і розробити план щодо вдосконалення практичної діяльності на робочому місці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Асєєв В.Г. Мотивація поведінки і формування особистості. - М., 1976. - 342 с.
2. Асєєв В.Г. Формування особистості і структурний рівень мотивів //Проблеми особистості. Матеріали симпозіуму. - М., 1969 . - С. 45 - 67.
3. Богоявленська Д. Б. Метод дослідження рівнів інтелектуальної активності // Питання психології, 1971.-№ 1. - С. 144-146.
4. Большакова В.В. Троїцький про мотивацію діяльності людини як основний закон її самозбереження мотиву // Психологічний журнал. - 1995. - т.16 . - № 4. - С. 67 - 92.
5. Вайсман Р.С. До проблеми розвитку мотивів і потреб людини в онтогенезі // Питання психології. - 1973. - № 5. - С. 56 - 93.
6. Васильєв І.А., Магомед-Емірив М.Ш. Мотивація і контроль за дією. - М.: Вид-во МГУ, 1991. - 144 с.
7. Вилюнас В.К. Психологічні механізми мотивації людини. - М .: Изд-во МГУ, 1990. - 288 с.
8. Вилюнас В.К. Психологія потреб: кроки до реальності // Питання психології. - 1985. - № 2 . - С. 85 - 130.
9. Вилюнас В.К. Психологія розвитку мотивації. - СПб .: Мова, 2006. - 458 с.
10. Вилюнас В.К. Емоції і ситуативне розвиток мотивації // Тези доповідей конференції "Розвиток ергономіки в системі дизайну". - Боржомі, 1979. С. 45 - 145.

11. Вилюнас В.К. Теорія діяльності і проблеми мотивації // О.М. Леонтьєв і сучасна психологія. М., 1983. С.191-200.
12. Волков Б.С. До питання про розвиток мотивів навчальної діяльності студентів // Мотиви навчальної та суспільно-корисної діяльності школярів і студентів. М., 1980. - С. 102-109.
13. Виготський Л.С. Історія розвитку вищих психічних функцій // Зібрання творів. У 6-ти т. Т. 1, 2. 1982. С. 25 - 130.
14. Годфруа Ж. Що таке психологія. У 2 т. - М.: Мир, 1992. С. 78 - 90.
15. Гончаренко Н. В. Геній у мистецтві та науці. - М.: Мистецтво, 1991. С. 34 – 65.
16. Джідарьянч І.А. Вплив моральної мотивації на розвиток і формування потреб особистості // Мотиваційна регуляція діяльності та поведінки особистості. Тематичний збірник наукових праць. - М., 1988. С. 42 - 90.
17. Додонов Б.І. Структура і динаміка мотивів діяльності // Питання психології. - 1984. - № 4. - С. 21 - 89.
18. Іванніков В.А. Формування спонукання до дії // Питання психології. - 1985. - № 3. - С. 90 - 157.
19. Ільїн Є.П. Сутність і структура мотиву. // Психологічний журнал. - 1995 - №2. - С. 23 - 88.
20. Ільїн Є.П. Мотивація і мотиви. - СПб.: Пітер, 2006. - 508 с.
21. Дослідження мотивації досягнення / Упоряд. Б.Г. Ребзуев. - СПб., 1993. С. 67 - 102.
22. Дослідження мотиваційної сфери особистості. - Новосибірськ, 1984. С. 21 - 88.
23. Ковальов В.І. До проблеми мотивів // Психологічний журнал. - 1981. - Т. 2. - №1. - С. 34 - 157.
24. Ковальов В.І. Мотиваційна сфера особистості як прояв сукупності суспільних відносин // Психологічний журнал. - 1984. - Т. 5, №4. - С. 23 - 91.

25. Ковальов В.І. Мотиви поведінки і діяльності. - М., 1988. - 192 с.
26. Козлов Н. І. Формула успіху, або філософія життя ефективного людини. - М.: АСТ-Пресс, 2002. С. 33 - 111.
27. Кон І. С. Соціологія особистості. - М.: Політиздат, 1967. С. 12 - 76.
28. Леонтьєв О.М. Потреби, мотиви, емоції. - М., 1971. С. 22 - 106.
29. Маслоу А. Мотивація і особистість / Пер. з англ. - СПб.: Пітер, 2006. - 352 с.
30. Маклаков А. Г. М15 Загальна психологія - СПб: Пітер, 2001 - 592 с: ил - (Серія «Підручник нового століття»).
31. Москвичов С.Г. Мотивація, діяльність і управління. - Київ, 2003. - 490с.
32. Москвичов С.Г. Проблеми мотивації в психологічних дослідженнях. - Київ, 1975. С. 45 - 87.
33. Мясищев В.Н. Проблема потреб в системі психології. // Вчені записки ЛДУ. - 1957. - Вип. 11, №224. - С. 102 - 150.
34. Немов Р.С. Психологія: Навчальний посібник. - СПб., 2000. С. 43 - 90.
35. Реан А.О. Психологія особистості. Соціалізація, поведінку, спілкування. - СПб.: «Прайм - Єврознак», 2004. - 416с.
36. Рубінштейн С.Л. Основи загальної психології. Т. 1. - М., 1989. С. 65 - 125.
37. Свергун О. Психологія успіху, або Як стати господарем свого життя. - М.: АСТ-Пресс, 2000. С. 43 - 92.
38. Степанський В.І. Вплив мотивації досягнення успіху і уникнення невдачі на регуляцію діяльності // Питання психології. - 1981. - № 6. - С.34-37.
39. Узнадзе Д.Н. Психологічні мотивації поведінки людини. - М., 1969. С. 22 - 105.
40. Файзуллаєв А.А. Ухвалення мотиву особистістю // Психологічний журнал. - 1985. - Т. 6, № 4. - С. 43 - 90.

41. Хекхаузен Х. Психологія мотивації досягнення.- СПб .: Речь, 2001. - 240с.
42. Чирков В.І. Міжособистісні відносини, внутрішня мотивація і саморегуляція // Питання психології. - 1997. - №3. - С.102.
43. Чирков В.І. Самодетермінація і внутрішня мотивація поведінки людини // Питання психології. - 1996. - №3. - С.116-130.
44. Ярошевський М.Г. Про зовнішню і внутрішню мотивації наукової творчості // Проблеми наукової творчості в сучасній психології. - М., 1971. С. 50 - 175.
45. Можливість. Щастя. Успіх. Психологія успеха.- www.gennadij.pavlenko.name
46. Майстерня успіху. - www.live-and-learn.ru/
47. Методи і методики діагностики мотивацій досягнення. - revolution.allbest.ru/.../00129054.html
48. Мотив досягнення. Діагностика мотивації. - www.effecton.ru
49. Психологія успіху. - romankalugin.com/chto-takoe-motivatsiya-dostizheniya/
50. Успіх - секрети психології успіху. - www.happy.bessmertie.ru/sch.zak
51. Що таке мотивація досягнень ?. - www.invictory.info/article129.html